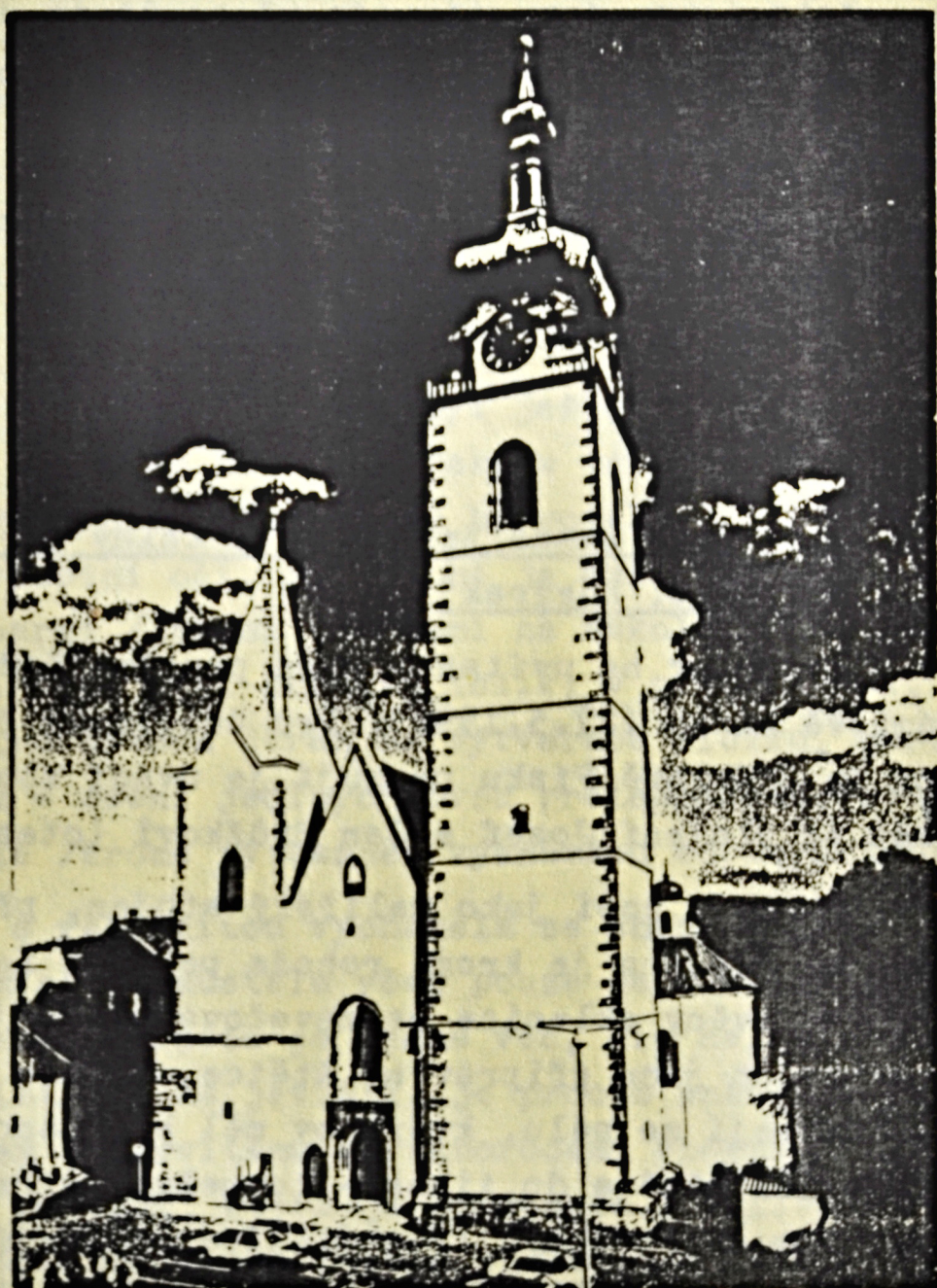


ŠRÁMKŮV PÍSEK

ZPRAVODAJ č. 3



KVĚTEN 1992

"Pokud jde o nás lidi, víme skoro všichni, jakou rychlost dovede působit pára; buďto jsme to zkusili na cestě železnicí nebo při cestě lodí po moři. Přesto však je tahle rychlost jenom krokem lenochoda nebo pohybem hlemýždě proti letu světla. To letí vzduchem devatenáctmilionkrát rychleji než nejlepšší závodní vůň, a přece je elektřina ještě rychlejší! Smrt je elektrický náraz do srdce, na křídlech elektřiny letí osvobozená duše. Osm minut a několik vteřin potřebuje světlo, aby urazilo dráhu dlouhou přes dvacet milionů mil; při rychlosti elektřiny potřebuje duše ještě menšího počtu minut, aby urazila stejnou dráhu. Prostor mezi planetami není pro ni větší než pro nás vzdálenost mezi domy našich přátel v jednom městě, i když stojí dosti blízko, a kromě toho doplatíme na tento elektrický náraz tím, že už nemůžeme užívat vlastního těla, pokud ovšem jsme si neobuli, jako náš ponocný, přezůvky Štěstěny."

/úvaha H.Ch.Andersena z pohádky Přezůvky Štěstěny/

"Setkání"

překlady a vlastní básně Ivana Wernische z knihy překladů a překladů FRC a ze sbírky Ó, kdežpak"

- čte Karel Tomas místo slov na uvítanou před prvním představením letošního Šrámkova Písku (27.5.1992). Pro účastníky dvou dílen, které letos na Šrámkově Písku pracují je uvádí soubor Tatrmanů, tentokrát ve složení Josef a Jan Brůžkovi (otec a syn).

Na malém jevišti stojí cosi jako malířský stojen, překrytý bílým belicím papírem. Podleha je kromě rohože pokryta igelitem, všude kolem jsou rozestavěny sklenice na zavařování s nejrůznějšími barvami, v některých jsou připraveny štětce... Bude se malovat...? Herci přicházejí ze sálu, který by měl být ponořen do tmy - to se podařilo částečně a do ticha - to nelze patrně uskutečnit v malém píseckém sále nikdy. Přicházejí a zkoumají te, co je před nimi. Kdo jsou ti dva? Mluví na sebe nesrozumitelnou řečí. Ale po chvíli pochopím, že nemluví na sebe, ale že mluví spolu,

že oni dva té řeči rozumějí. Ale právě proto bych potřebovala - jako divák - vědět kdo ti dva jsou. Náhle se jim totiž zboří celá ta "stavba" a oni ji před našima očima začnou vytvářet znovu. Trochu jinak, nově... Totiž: měli bychom uvěřit tomu, že to, co se děje před našima očima, to, co sledujeme, děje se právě tady a teď ve své jedinečnosti poprvé. Práce s podnětem, nápadem a myšlenkou, kterou chci svému partnerovi na jevišti vyjevit nebo jej pro ni dokonce získat, vyžaduje daleko citlivější práci s tichem, pauzou, viditelným propojením herců. K tomuto "vyladění" se ještě Jan Brůžek nepropracoval. "Kdo jsou ti dva?" - otázka, která se mi stále vnucovala, je totiž nezbytná pro každého diváka, aby mohl přijmout pravidla hry, kterou mezi sebou a s námi chtějí herci hrát.

Zničil-li se jim /nebo byl-li jim zničen/ jejich svět v podobě té stavby, mohu přijmout, že kromě textů, akcí a nově vznikajících nečekaných spojení nic jiného neexistuje. Ani pro mne, ani pro ně dva. Ale... Kdo ti dva jsou?

Volné kalhoty by musely být ještě volnější a větší - ať už by byly klaunské nebo malířské a triko by muselo mít záměrně tělovou barvu /neutrální/ nebo by muselo být barevné tak, abych viděla na vlastní oči, že pro ně je existence neustálým dobrodružstvím barev /jak mi oni sami na několika místech představení sugerují!/. Chci říci zkrátka tolik: v představení, ve kterém je od počátku kladen důraz na výtvarnou složku, není možné pominout kostým = oděný jediných dvou protagonistů, zvláště mohlo by mít ještě /kromě výtvarné/ významnou sdělovací hodnotu.

Práce s rekvizitou vycházela ze snahy oživit text, na některých místech zůstala však pouze na úrovni jeho ozvláštňení. Animovat řadu předmětů je jedna věc, ale najít pro ně rovinu oživené existence na jevišti, je proces značně náročný a křehký - i vzhledem k barvitému a různorodému vidění světa básníka Ivana Wernische. Hravost, která je nabídnuta v základním plánu představení, by měla nabýt lehkosti a provzdušnit celý, postupně znovu zatydlovaný prostor. Pak je naděje, že by i na diváky mohla působit nakažlivě, což bylo jistě přáním inscenátorů.

Jarka Šiktancová

OD EVLÁŠTNÍHO ZPRAVODAJE ŠPIEGLU NA ŠRÁMKOVĚ PÍSKU

Tomasův festival?!

Bezprecedentního činu se dopustil ve středu večer po večeři Karel Tomas. Tento tzv. organizátor Šrámkova Písku pozval k inspirativnímu (k čemu, proti komu a čemu?) vystoupení soubor Tatrmani. (Ponechme stranou skutečnost, že tito samozvaní divadelníci jsou právi svému jménu vrchovatou měrou. Ve svém kratičkém představení, za něž jistě shráblí tučný peníz, jako kdyby hráli poctivě celý večer Borise Godunova, používají vulgárních veršovanék jistého periferního takybasníka, jenž byl možná průměrným hlídačem pražské Lorety, ale české poezii poskytuje služby medvědí. Koho může proboha zaujmout stupidní čím, čím, čím, čím, čím, čím, čím, čím, čím, čím, čím, čím, čím, a jánevímkolik ještě dalších a podobných čímů tam je?! Wernischovy vulgarity o kravách uprostřed vesnice, usmívajících se ovcích, svíních a pisoárech vrcholí cynickým výsměchem invalidnímu důchodci, jemuž autor nejen zlomyslně umístil hůl (nebo deštník) do oka, ale nechal mu i rozbít hlavu taškou spadlou (?) ze střechy. A když umírá Bedřich (rovněž invalida!), to již se oba Tatrmani Brůčkové smějí na celé kolo, až jim jsou mandle vidět!!!). Nejde však o onen pocit fyzické i jiné nevolnosti, jakou zmíněná produkce musí v každém slušném a soudném člověku a vlastenci vyvolat.

Pan Tomas totiž před zahájením představení posílal diváky pryč!!! A pak vychytrale předstíral, že šlo o nedorozumění. Načež se chtěl zbavit i zbývajících a snažil se je poslat hledat tu část publika, která odešla. Co tím pan Tomas sledoval? Nechtěl, aby se přišlo na jeho čachry s Tatrmany? Dostává Karel Tomas provizi od Tatrmanů, od majitelů okolních hostinců, nebo mu platí ti i oni? A naskrývá se za celým skandálem něco významnějšího?! Volby jsou již za dveřmi!!! Doufáme, že redakce Špieglu přinese již brzy - ve spolupráci se čtenáři - odpovědi na tyto otázky.

A ještě pár slov k tomu, kdo je Karel Tomas. Z dobře informovaných zdrojů z okruhu šrámkopíseckého zpravodaje víme, že tento horlivý propagátor amatérského divadla byl před listopadem 1989 zaměstnancem Krajské správy SNB!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! O jeho charakteru vypovídá i skutečnost, že zatímco seminariátům nabízí videoprojekce Brooke, Kantora či Krejčí, sám je často k vidění u nástěnky místní videopůjčovny, kde se horlivě zajímá především o snímky č. 76, 79, 82, 83, 87, 109, 110, 162, 164, 165, 166 aj. A co že se skrývá pod těmito čísly? Za všechny alespoň č. 164: "ELEKTRIC Blue Speciál - Vše největší: Konečně je to tady. Dvě ruce nestačí. Ty poklady jsou daleko rozměrnější. Mamutí vnady, co se dají omotat kolem hlavy."

(brd)

Brůček & syn

Nebo spíš Brůček & synové - to by mohlo stát na vývěsním štítě divadla Tatrmani ze Sudoměric u Bechyně. (V představení Setkání ovšem vystupuje toliko jeden ze synů - Jan.) Důvěryhodná firma. Firma, kam se chodí nakupovat dobrý chléb, nebo kam se chodí pro dobrou náladu.

Písmena, dřevo, slova, papír, úsměv, barva, věty, světlo, výkřik, voda, gesta... Vrabčí čimčarání... Svět, který oba Brůčkové spřádají z Wernischových textů a z fantazie své a diváků. Svět, který se po půl hodině rozpadne, sesype, aby mohl být ještě dnes, zítra či za rok znovu vystaven. Občas je ten jejich vrabec takový všednodenní, šedivého peří - jak ho známe ze slabikářů a atlasů. Ale najednou mávne křídly, klovne vás do nosu (tam, kde měl neposlušný Bedřich nepříjemnou vyrážku), uletí vám z dlaně a peří mu hraje ve sluníčku všemi pavími barvami.

Tisíc svíní kvičíc miní... "le dámský budoár není přece pisoár... Mléko je ovčí úsměv - zbožný a dobrý.... Dobrý, den.

Máte Wernische? První, druhé, třetí písecké knihkupectví. Nikde nic. Ani na trhu - mezi plyšovými zvířátky, květinami, kartóny cigaret a čerstvou zeleninou a džínovinou. Co naplat, vždyť přece - Všechno je odpověď, na níž je těžké najít otázku.

Zdeněk Aleš Tichý

Tatramani ze Sudoměřic u Bechyně

Mimo program přehlídky vážili dalekou cestu do Písku otec Josef a syn Jan Brůčkoví, aby hrstce letočních účastníků Šrámkova festivalu zpříjemnili večerní chvíli poezií Ivana Wernische. Vskutku jenom chvíli, neboť celé představení netrvá více než třicet minut. Za tu chvíli stačí oba Brůčkové zacákat sebe i cá- v bílého balicího papíru spoustou barev a sebe i diváky spoustou nových slov. Z trosek slov, slabik a zvuků se před námi rodí osi, co se zdráhám označit pojmem nonsensová poezie, spíš se mi stále nutí do stroje slovo hravost. Otec a syn Brůčkové si hrají - se štětcem, slovy i diváky. A diváci se smějí. a smíchem vstupují do hry.

Trochu mi na tom vadí úvodní destrukce scény, připadá mi chtěná. Snad proto, že po ní nenásleduje zřetelný okamžik zroze- ní hry, překonání destrukce tvořivou hravostí. Líbí se mi propo- jení výtvarné a slovní hravosti, respektive líbí se mi tam, kde je přirozené, impulzivní a spontánní. Ne vždycky to vychází. A pak se hra mění v patlání se barvami. Nicméně, tam kde se to podaří, mám dojem, jako bych viděla vznikat obrázky od Paula Kleea. Žlutomodrá paní, pán s hůlkou v oku, Bedřich s upadlým nosem, pestrá kráva...

Brůčkové přijeli, zahráli, potěšili. A zanechali poselství Ivana Wernische : "Chodit po provaze je snadné.
A kdo to neví, ten spadne."

Radka Hrdinová

Dílna Igora Samotného

A co na to seminaristé?

Hanko, Moniko, Heleno, Ondřeji, Petře - jaké jsou dojmy z práce s Igorem Samotným?

Helena /už s Igorem pracovala na dílně v Lažánkách u Brna/ :
"V Lažánkách to bylo zaměřené víc na meditaci, tedy naopak na po-
hyb, na schopnost soustředění a uvolnění. Člověk to potřebuje -
- někdy víc, někdy míň, ale pomáhá to, zlepšila se mi nálada."

Petr /má podobnou zkušenost dílny Tomáše Žižky na loňském Hronově/:
"No, včera mi to ze začátku moc nešlo, měl jsem problémy se soustře-
dit, ke konci už to šlo. Dneska ráno taky, ale už daleko kratší
chvíli než včera. Cítím se po cvičení líp, než když ráno vstanu
a nedělám nic."

Hanka /má stejnou zkušenost jako Petr z loňského Hronova/:
"Soustředění mi nedělalo problémy, bylo to prima. Zapomenu na
tělo, tělo zmizí, není moje. A starosti taky."

Monika : "Dneska jsem se cítila špatně, ale pomohlo mi to k po-
citu uvolnění."

Ondřej : "Přestanu zapojovat do své činnosti vědomí, emoce,
přestávám cítit únavu, přestanu zkrátka vnímat sám sebe. Hlavně
dneska, při tanci, včera moc ne."

P R Š Í

P R Š Í

VE F I A K R U

V D E Š T I

V M O K R U

U J Í Ž D Í M E

S T A R Ý M

Ř Í M E M

P Ř I K R Y T I

P L Á Š T Ě M

V K O U T Ě

D Ř Í M E M

N A K A P I T O L U

K O N E Č N Ě S P O L U

/Z POEZIE I. WERNISCHE/

Lákavá hlubina jednoduchosti

(reflexe volně inspirovaná minidílnou Igora Samotného)

"Těm, kteří touží po jarním kvítí, ukaž výhonky trávy,
vyrázející v zasněžených kopcích."

(Sen Rikjú, mistr čajového obřadu)

S každým krokem, který naši předci učinili na cestě vpřed, něco ztratili a něco získali. Touhu po onom ztraceném, po ztraceném RÁJÍ v sobě neseme od kroku prvního.

Návrat. Mnohý z těch, kdož po návratu touží, tak chce doopravdy učinit. Ale je to jen marné přání, neboť i návrat znamená cestu. Cestu směrem opačným, na které s prvním krokem rovněž něco ztratíme. Jde-li ovšem o opravdový návrat. Toho však je mocno jen nemnoho jedinců. A i u nich někdy můžeme číst pod slovem návrat ukryté slovo útěk.

Nemusíme se ovšem hned vracet. I pouhé ohlédnutí nás může obohatit. Ohlédnutí a nahlédnutí do hlubiny minulosti, do hlubiny jednoduchosti. Hlubina - propast. Láká a přitahuje. Přitahuje i varuje. Závrať z tajemna, které může rozvrátit všechny naše dosavadní zvyklosti a pohodlnosti. Hlubina je před námi. Stačí jeden jediný krok... Někdo ho opatrně učiní sám, další se do propasti vrhne střemhlav s hořícími křídly, jiný váhavě odstoupí a někdo čeká na pomocnou ruku.

Pomocná ruka. Dlaň rádce a učitele. Fleve či vznášej se nad hlubinou, nebo jen - přikrčený na mělčině - čeří hladinu či balancuje na skalním výstupku nad propastí? Ne, nemněte si oči, abyste prozřeli. Jak to pravila Liška Malému Princí? "Co je důležité, je očím neviditelné. Důležité věci vidíme pouze srdcem..."

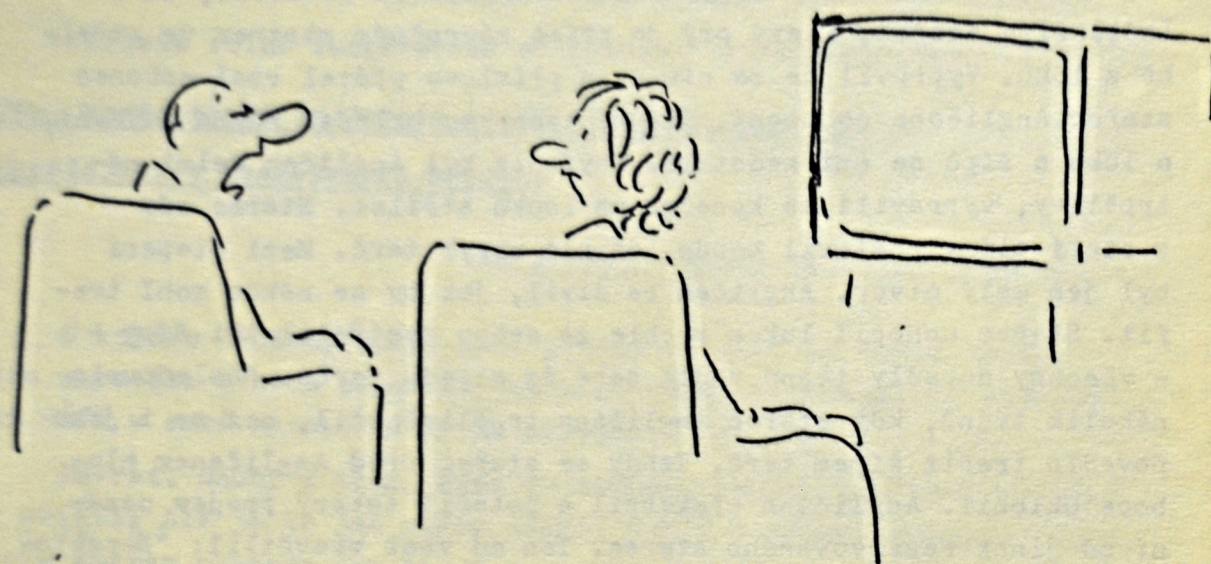
Ve zvolna stoupající záplavě zájmu o vzdálenoneznámoexotická tajemství a s jejich přibývajícími vyznavači a učiteli se mi vybavuje jeden - pro nás bílé, samolibé Evropany - typický příběh, který se pokusím neuměle převyprávět.

Jeden velmi dobrý lukostřelec z Anglie se doslechl, že v Indii žije stařec, který prý je přímo zázračným mistrem ve střelbě z luku. Vypravil se za ním a na přímluvu přátel vzal nakonec stařec Angličana do učení. Dlouhé týdny mu ukládal různé cvičení, a luku a šípů se ani nedotkli. Když již byl Angličan velmi netrpělivý, vypravili se konečně na louku střílet. Stařec zde z otepí slámy postavil boudu, do níž ukryl terč. Mezi otepemi byl jen malý otvor. Angličan se divil, jak by se někdo mohl trefit. Stařec uchopil luk a rychle za sebou vystřelil tři šípy - všechny dopadly těsně vedle sebe do středu terče. Následovalo několik týdnů, kdy stařec Angličana trpělivě učil, než se i jemu povedlo trefit šípem terč. Tehdy se stařec před Angličanem hluboce uklonil. Angličana překvapil a potěšil takový projev uznání od jinak rezervovaného starce. Ten mu však vysvětlil: "Nepoklonil jsem se tobě, ale TOMU, co se v tobě objevilo."

Angličan brzy poté odjel zpět do Evropy, kde se zdokonaloval ve střelecké technice a brzy se stal uznávaným mistrem nad mistry. Když však jednou přijel do Indie, aby se svému Učiteli pochlubil, čemu se naučil a jakého mistrovství dosáhl, stařec s ním již nepromluvil ani slovo. Angličan sice spojil evropskou i indickou techniku, ale TO, co kdysi doneslo jeho první šíp do neviditelného terče, již v něm nebylo.

Žhavé uhlíky jsou krásné. Zkušenost z dětství nás učí, že se jich nesmíme dotknout. Toliko po evropsku - za technické pomoci - je můžeme vyzvednout z ohniště. Existuje ještě jeden způsob - ten, který jsme znali před svým dětstvím. Vytáhnout žhavé uhlíky na holé dlani. I ten se můžeme naučit po evropsku, "technicky" a pýšit se, že nám žár neublíží. Avšak teprve když se doopravdy rozvzpomeneme a nahlédneme střípek pravdy v hlubině jednoduchosti, teprve pak uzříme, proč jsme strkali ruku do plamenů. A zároveň uzříme, kdy přijde náš čas, abychom byli nápomocni tomu, kdo se chystá vydat vstříc hlubinám...

Zdeněk Aleš Tichý



0 DIVADLA ? TO JE ABSURDNÍ.

Kresba Vladimír Jiránek (přetištěno z Lidových novin)

KDO SE O NÁS STARÁ ?

První kroky každého účastníka Šrámkova Písku vedou kam ? Do budovy divadla, do klubovny označené nápisem Š T Á B ŠP. Tam se ho ujmou čtyři vlídné paní za stolem plným lejšter, štítků se jmény, cestovních formulářů a jiných organizačních nezbytností. Ty čtyři vlídné paní jsou /bráno zprava/ : Dana Zbudilová, Ivana Matznerová, Libuše Drdáková a Marie Krejčí. První tři jsou zaměstnané na referátu kultury, mládeže a tělovýchovy Okresního úřadu, jakož i jejich kolega Jiří Hladký, kterého na štábu zastihnete stěží, protože pořád něco zařizuje. Paní Krejčí je zaměstnankyně Divadla Fráni Šrámka. Tak, představování máme za sebou, můžeme si povídat :

Kolikátý Šrámkův Písek to pro vás už je ?

Iva: Pro mě letos první. Líba a Dana: Pro nás už druhý. A pro Jirku, no to se asi ani nedá spočítat. On tu dřív byl v divadle jako dramaturg, takže už ke Šrámkovu Písku tak nějak patří.

A jaký je ten letošní ŠP ?

Co se účasti týče, tak slabší. Asi je to tím, že ten termín je trochu nešťastný - maturity, škola, volby i to počasí... A taky loňský ročník byl prakticky ani ne před rokem, v říjnu, takže možná je to brzy. Snad kdyby to byl poslední červnový týden, jak to bývalo - nebo o prázdninách? V každém případě je to pro nás snazší - ubytování, stravování, cestovné atd. Taky je letos víc možností než dříve. Ale hlavní nápor asi začne až v pátek, přijedou soubory.

Co tomu říkají rodiny, že svůj čas věnujete přehlídce a ne jim?

Snášejí to statečně. Nakonec - možná si od nás docela rádi odpočinou.

Aby byl výčet těch, kteří se starají o naše pohodlí, úplný, nesmíme zapomenout ani na technické pracovníky divadla ve složení: Zdeněk Kadlec, Jan Neděla a Josef Šlajs. A každý den tu můžete potkat také pana ředitele divadla, pana Richarda Rothbauera a jeho psa Jonáše, který na nás zpočátku vrčel, ale už to vzdal. Všem, kteří o nás pečují - k nim patří i personál Divadelní kavárny - budiž vzdán dík !!!

/R.H./

ZPRÁVA ZE SEMINÁŘE JARKY ŠIKTANCOVÉ

Dopoledne jsme tvořili u pomníku A. Heyduka v sadech, protože tam svítilo sluníčko. Kolemjdoucí měli možnost zaslechnout úryvky procítěného čtení Andersenových Přezůvek Štěstěny aneb Nanejvýš nepravděpodobnou cestu lékařského praktikanta srdcem diváků v první řadě kodaňského divadélka v Kannikestraede. Dopoledne jsme se do toho zakousli a začali stavět dialog. A protože nám to docela jde, pane Andersene, třeste se ! Už jsme vám zdramatizovali celou první část o návštěvě pana rady v 15. století ! A hodláme pokračovat !

Hanka, Monika, Petr, Ondra, Helena,
Jerka a Radka

Jak se chystá Hamada

Jako první vystoupí na letošní přehlídce Šrámkova Písku pardubický soubor Jumping Hamada. Občas někdo zaslechl nebo zahlédl (na jevišti, kde jim tvoří jedinečnou kulisu výprava Cikánského barona) kousek z jejich přípravy - dusot bosých nohou, duté pády těl, hlasitý křik, melodie hraná na flétnu, jemný cinkot... Včera se soubor zřekl oběda a o to intenzivněji trénoval. Dnes od 20.00 hod. budeme svědky jejich představení "Tancuj, když ve větru zní zvonek".

A co chystá Jumping Hamada dále? Možná něco prozradí slova, která zazněla ve sprše, když na sebe jeden z "herců - tančníků" pouštěl proud studené vody: "Trénuju, třeba budeme jednou tančit v Severním ledovém moři s tuleni."

(zat)

P_r_o_g_r_a_m:_

- pátek - 29.5. - 20,00 hod. Tancuj, když ve větru zní zvonek
"Jumping Hamada" Pardubice
22,00 hod. Buďte vítán, Montagu
"Běžná hlava" Praha
- sobota - 30.5. - 9,00 hod. Automatické postavy č. 2
"Divadlo důvěry" Praha
14,00 hod. Na jedné lodi
"Dividýlko" Slaný
16,30 hod. Performace č. 8
"Alternativní scéna pohybového divadla" Praha
19,30 hod. Amorem střelení aneb všechno vyjde najevo
"Jen tak" Karlovy Vary
21,30 hod. Lesíček
"Dekadentní divadlo Beruška" Hranice